

## ΓΝΩΣΙΟΛΟΓΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ ΥΠΑΡΞΗΣ ΘΕΟΥ ΤΟΥ ΚΑΡΤΕΣΙΟΥ ΕΛΕΓΧΟΣ ΟΡΘΟΤΗΤΑΣ

**Το επιχείρημα του Καρτέσιου όπως παρουσιάζεται στο έγγραφο “Πρόχειρες Σημειώσεις για τη Φιλοσοφία του Descartes” στην σελίδα του μαθήματος στο “mycourses”:**

1. Κάθε πράγμα έχει κάποιο αίτιο. ΚΕΙ
2. Δεν μπορεί να υπάρχει περισσότερη πραγματικότητα ή τελειότητα στο αποτέλεσμα από ό,τι στο αίτιο. ΚΕΙ
3. Έχω την ιδέα ενός τελειότατου όντος.
4. Υπάρχει ένα αίτιο της ιδέας μου ενός τελειότατου όντος. 1, 3
5. Το αίτιο της ιδέας μου ενός τελειότατου όντος είναι είτε ο εαυτός μου είτε κάτι εξωτερικό προς εμένα.
6. Δεν είμαι τέλειος. Βλ. παρακάτω
7. Δεν είμαι το αίτιο της ιδέας μου ενός τελειότατου όντος. 2, 6
8. Κάτι εξωτερικό προς εμένα είναι το αίτιο της ιδέας μου ενός τελειότατου όντος. 5, 7,
9. Υπάρχει ένα, εξωτερικό προς εμένα, τελειότατο ον –ο θεός– που είναι το αίτιο της ιδέας μου ενός τελειότατου όντος. 2, 8
- ∴ Ο θεός υπάρχει. 9

### Απόδειξη του ότι δεν είμαι τέλειος

1. Πιστεύω ότι δεν είμαι τέλειος.
2. Αυτή η πεποίθησή μου είναι ή αληθής ή ψευδής.
3. Αν είναι αληθής, τότε δεν είμαι τέλειος.
4. Αν είναι ψευδής, τότε πάλι δεν είμαι τέλειος γιατί έχω μια ψευδή πεποίθηση.
- ∴ Δεν είμαι τέλειος.

ΚΕΙ: Καθαρή (σαφής) και ευκρινής ιδέα

### **Σχολιασμός:**

Οι προκείμενες 4 έως 9 του επιχειρήματος ( με εξαίρεση την προκείμενη 6 την οποία ο Καρτέσιος αποδεικνύει χωριστά με αψεγάδιαστο τρόπο ) προκύπτουν μέσα από παραγωγικό συλλογισμό από τις προκείμενες 1 έως 3 τις οποίες ο Καρτέσιος χαρακτηρίζει σαφείς και ευκρινείς ιδέες.

- Η πρόταση 1 είναι αρκετά λογικοφανής και πιθανότατα είναι αληθής.

- Η πρόταση 2 ωστόσο δε θα μπορούσε να χαρακτηριστεί αληθής καθώς ένα αίτιο θα μπορούσε να είναι λιγότερο τέλειο από το αποτέλεσμα. Για παράδειγμα, ένας άνθρωπος μπορεί να εξελιχθεί σε πολύ τελειότερο άνθρωπο από τον γονέα του. Επιπλέον ο ανθρώπινος εγκέφαλος αποτέλεσε αίτιο της δημιουργίας ενός υπολογιστή, δηλαδή ενός ηλεκτρονικού “εγκεφάλου” που ωστόσο υπερβαίνει σε μεγάλο βαθμό τις δυνατότητες του ανθρώπινου (πχ μπορεί να αποθηκεύσει πολύ μεγαλύτερο όγκο πληροφοριών αναλλοίωτες για πολύ μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και μπορεί να εκτελέσει πολύ σύνθετους υπολογισμούς με σημαντικά μεγαλύτερη ταχύτητα και ακρίβεια ).
- Η πρόταση 3 είναι επίσης ψευδής καθώς ένας άνθρωπος δεν μπορεί να έχει την ιδέα ενός τελειότατου όντος. Απόδειξη:
  1. Ένα τελειότατο ον ή μπορεί να φτιάξει μια πέτρα που δεν μπορεί να καταστρέψει ή δεν μπορεί.
  2. Αν δεν μπορεί, δεν είναι τέλειο.
  3. Αν μπορεί, τότε δεν μπορεί να καταστρέψει την πέτρα αυτή, άρα δεν είναι τέλειο.Συνεπώς, ο άνθρωπος δεν μπορεί να νοηθεί ένα τελειότατο ον.

Ακόμη όμως κι αν θεωρήσουμε δεδομένη την αλήθεια των τριών αυτών προτάσεων ο Καρτέσιος διαπράττει ένα σοβαρό λογικό άλμα όταν συμπεραίνει ότι ο ίδιος δεν μπορεί να είναι αίτιο της ιδέας του ενός τέλειου όντος και ότι είναι αναγκαία η ύπαρξη ενός τέλειου όντος ως αίτιο της ιδέας αυτής. Συγκεκριμένα, ο Καρτέσιος υπονοεί ότι η ιδέα αυτή είναι τέλεια και συνεπώς προϋποθέτει την ύπαρξη ενός τελειότερου αιτίου. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να συμπεράνουμε ότι επειδή η ιδέα είναι ιδέα ενός τελειότατου όντος είναι η ίδια τέλειο “πράγμα”, ούτε ο Καρτέσιος παραθέτει κάποια αιτιολόγηση για έναν τέτοιο ισχυρισμό.

### **Συμπέρασμα:**

Το επιχείρημα του Καρτέσιου υπολείπεται τόσο σε εγκυρότητα όσο και σε αλήθεια και συνεπώς δε θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να χαρακτηριστεί ορθό.